

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljalstvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Narečnina: po pošti s dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, za mesec K 3.50. Za Nemčijo celo leto K 48, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Insarati: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglasi in poslane vrstice po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list se poštnine prost.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Grobovi tulijo!

Desetorica v Parizu odloča o usodi milijonov in sklepa »pravičen mir«! Milijoni in milijoni so se štiri in pol leta klali med seboj v »zadnji vojni«, ki naj bi človeštvu doprinesla trajen in pravičen mir. Milijone je padlo žrtev za demokracijo, samoodločbo narodov itd. Nešteto vdov, sirot in pohabljenecv nosi težke posledice te vojne, ki jo je povzročil kapitalistični ustroj človeške družbe. Ko je trajala vojna eno, dve, tri leta, so nam pripovedovali, da mora biti tako, ker vojna mora trajati tako dolgo, dokler nista strta nemški militarizem in avstrijski despotizem. Verjeli smo temu pripovedovanju, ker smo bili prepričani, da se zapadna demokracija bojuje za pravico, za pravico zlasti malih narodov. Kot socialisti in kot sinovi malega in teptanega naroda smo sledili glasu, ki je prihajal od zapada ter kakorkoli že delali na to, da pridemo čimprej do tega cilja. Ko je pred dvema leti izbruhnila v Rusiji revolucija, smo jo pozdravili kot prvi pojav zmage demokracije nad absolutizmom. In ko je prišlo oktobra sedemnajstega leta do druge revolucije v Rusiji, smo bili uverjeni, da se bliža konec militarizmu in imperializmu ne samo na eni, pač pa tudi na drugi strani. Nemški mogotec, ki je v Brest Litovsku potom generala Hoffmanna rožljaj z mečem, je bil leto pozneje vržen ob tla in po celi Evropi je zaorila slava zmagi pravice nad krivico. Živeči milijoni so obhajali praznik vstajenja; iz milijonov src je šel glas rešitve do neba: konec je za vedno, militarizem in imperializem sta strta, zmagala je pravica, vstala je svoboda!

To navdušenje in vpitje je nadkrililo oni glas, ki je prihajal iz milijonskih grobov na bojnih poljih, glas, ki je že med vojno klical: napravite za vedno konec klanju, napravite konec trpljenju! Ob trenutnem navdušenju živčevih milijonov so grobovi umolknil. Duhovi nešteti žrtev so legli k počitku, ker njih naloga je bila navidez izvršena.

Vojna je končala in začela so se mirovna pogajanja. V Parizu so se zbrali zastopniki narodov, da sklenejo trajen in pravičen mir. Prišel je Wilson s štirinajstimi točkami, na poulagi katerih bi se moral skleniti mir. Ker so pa zmagovalci demokracije prve vrste, so s svojim demokratizmom šli tako daleč, da so izbrali deset ljudi, ki imajo nalogo odločiti o usodi milijonov, ki so bili dosedaj zatirani. Desetorica diktatorjev ne določa samo meje med zmagovalci in premaganci, določa jih tudi med zmagovalci in onimi, ki so bili dosedaj sužnji močnejših. Z eno besedo, sklepa ta desetorica pravičen mir, zvezo narodov itd. Prišel je na vrsto jugoslovansko-italijanski problem in kakor kaže, je ta stvar že gotova. Po poročilih, ki prihajajo iz Pariza, je razvidno, da je jugoslovanski problem rešen na tako pravičen način, da bodo v eventuelnem jugoslovansko-italijanskem sporu Amerika in kakor kaže tudi Čehoslovaška — nevtralne. To se pravi, da stojimo pred pretečo nevarnostjo nove vojne.

Jugoslovani in posebej še Slovenci smo prišli iz dežja pod kap. Oni, ki so se z nami bojevali za našo svobodo in neodvisnost, nas tirajo v še hujše suženjstvo, pripravljajo nam nov kelih trpljenja in groze. Silijo nas, da postanemo to, kar nismo nikoli hoteli in nečemo biti: sužnji italijanskega imperializma. V trenutku, ko se v Parizu sklepa o naši usodi, mislimo na bodočnost. Kaj nam prinese ta bodočnost? Iredentizem in njega logično posledico — vojno!

Ko na to mislimo, se spominjamo gorja zadnjih štirih let in navdaja nas strah, da se to

gorje v doglednem času vrne. Razmišljamo dalje in se spominimo ruske revolucije, spominimo se boljševizma. Ali ni morda boljševizem ono zdravilo, ki bo ozdravilo bolezen zapadnih »demokracijskih« imperialistov? To vprašanje se nam usiljuje in si odgovorjamo, da bi bilo to edino zdravilo za one, ki nadaljujejo delo generala Hoffmanna!

Glas, ki prihaja iz ruskih step, nam pravi, da je zmaga nad imperializmom le tedaj mogoča, kadar bodo vsi narodi vzeli v roke železno metlo in pomedli tako, kakor je pometel ruski narod!

Ali slišijo mogotci v Parizu ta glas? Ako ga ne slišijo ali nočejo slišati, tem hujše zanje. Kakor je prišel dan za ruski carizem, nemški militarizem in avstrijski absolutizem, tako pride dan za zapadni »demokratizem« najslabšega kalibra. In kakor ne slišijo pariški diktatorji glasu, ki prihaja od vzhoda, ne slišijo tuljenja grobov, ki je zopet pričelo. Umolknilo so grobovi, ko je vojna končala, a sedaj, ko se v Parizu sklepa »pravičen mir«, se zopet sliši tuljenje, ki prihaja iz grobov bivših bojnih poljan, iz katerih puhti dragocena človeška kri, v potokih prelita za boljšo bodočnost človeštva! Duhovi milijonov padlih plavajo nad glavami desetih diktatorjev in jim pevajo resen Memento! Diktatorji prezirajo ta opomin, a duhovi ne bodo prenehali, dokler ne pride ura osvoboditve. Pride dan, in tisti dan bo dan vstajenja, dan prave svobode! Iz ruskih step prihaja glas rešitve in — grobovi tulijo!

v. k.

Združitev čeških centralistov s separatisti.

Danes sem dospela brnska »Rovnost«, prinaša na uvodnem mestu članek z naslovom »Sodrug pozdravljamo Vas!«, v katerem piše in prinaša tudi tozadevni komunike, o združenju češke soc.-dem. delavske stranke s češkoslovaško soc.-dem. delavsko stranko. Komunike pravi: »V nedeljo, dne 16. marca 1919 se je vršila v brnskem »Delavskem domu« konferenca zastopnikov češkoslovaške soc.-dem. delavske stranke (separatistov) in češke soc.-dem. delavske stranke (centralistov). Udeležili so se je sodrugi: Němec, Burian, Teska, Pergl, Vaněk, Merta, Bečvarovský, Kolesa, Nádvorník, Kovanda, Pick, Pavlik, Skaunicová in Chalupa. Te pomembne konference rezultat je, da sta se sedaj obe delavski stranki delujoči doslej samostojno ena poleg druge, zedinili v eno stranko, ki bo delovala sedaj na temelju doslej veljavnega programa in organizacijskega opravnika češkoslovaške socialno demokratične delavske stranke (separatistov). Zajamči se pa sodrugom bivše centralne stranke, da imajo v skupni stranki pravico zagovarjati in širiti na principu razrednega boja probleme internacionalnega in marlističnega socializma. V izvrševalnih odborih krajevnih, okrajnih in deželnih organizacij dobé oni povsod primerno zastopstvo. Za organizirano ženstvo in mladino velja isto. Enako dobé tudi v distriktnih izvrševalnih odborih, v izvrševalnem odboru stranke in v tiskovnem odboru primerna zastopstva. Zastopstvo na internacionalnih kongresih ozir. konferencah, v internacionalnem socialističnem biroju, se ohrani na podlagi, doslej veljavnega ključa. Časopisi češke soc.-dem. stranke (centralistov) bodo izhajali še nadalje; le deželni izvrševalni odbor separatistične stranke na Moravskem ozir. izvrševalni odbor IV. distrikta (Morava) pošljeta v izdajateljstvo vsakega lista tri svoje zastopnike. Tudi v ostalih vprašanjih se je dosegel popoln sporazum. S tem je končan spor med tema dvema delavskima strankama, ki traja že od leta 1910., in združena socialno demokratična stranka pojde sedaj vštric mnogo obetajoči bodočnosti. Posamezni strankini funkcionarji dobé še podrobna navodila in z vsa silo se mora delati na to, da se združijo do 1. aprila, pristaši obeh strank v enotni, skupni organizaciji.

Z enakim veseljem pozdravlja to zedinjenje tudi »Dělnický Denník«, glasilo centralistov. Pravi med drugim: Nad enoletno delo smo končali z uspehom. Nova zedinjena »Češkoslovaška socialno demokratična delavska stranka« bo združevati v sebi vse Čebe, ki socialno demokratično mislijo. Od vsakogar, ki simpatizira z nami bo ta dogodek z veseljem pozdravljen. Češkemu marksističnemu socializmu bo zedinjenje v veliko korist. Sedaj gledamo mi, češki socialni demokrati, ko smo zopet edini, lahko brez skrbi v prihodnosti! Za nastajajoči čas, je ta zgodovinski dogodek velikega pomena, ker: zmaga je in bo z nami! — Združenim socialnim demokratom čehoslovaškim želimo mnogih uspehov! »V edinosti je moč«, je znana prislovica: Kakor se bodo sedaj naši češki bratje skupno bojevali na severu za zmagajo rdečega vala — misli proletarske — enako nastopimo to pot v bližnji bodočnosti tudi mi, zedinimo socialni demokratje jugoslovanski! Ko pojdemo vsi z združenimi močmi v boj, tedaj bo zmaga — naša!

Iredenta.

Preteklo soboto se je po celi Jugoslaviji naenkrat raznesel glas, da je mirovna konferenca v Parizu, ta borzni lokal antantnih imperialistov, ugodila želji in zahtevi Italije ter ji pripoznala posest čisto slovenskih krajev Notranjske, Goriške, Istre, Dalmacije. Ljudstvo se je razburilo ob tej novici in gotovi elementi so prilično uporabili ter pričeli hujskati proti Italiji. A ne samo proti Italiji kot imperialistični državi, temveč tudi, vsaj čita se tako, proti italijanskemu ljudstvu, ki že četrto leto okuša železno militaristično pest. Na hvalo treznejšemu prepričanju se je ta vihar polegel. Oglejmo pa par »novic«, ki so se širile včeraj po Ljubljani in presodimo, kje so tički, ki žvrgole in delajo s svojim petjem nemir. Včeraj je krožila po Ljubljani vest, da so mesto zasedli Italijani in prevzeli štacijsko poveljstvo. To je prva »raca«, ki jo je ubogo ljudstvo takoj po zajtrku pogoltnilo in prebavljalo ves dan. Druga pa ni bila tako tolsta, a zadostovala je za kosilo, kajti glasila se je, da prideta popoldne dve kompaniji Italijanov v Ljubljano, kjer jih na kolodvoru že pričakujejo »naši« s strojnimi ... In še naprej! Vsak je »novico« po svoje obdelal in kolportiral. — Bilo bi dobro in občeokoristno delo, če bi se izsledilo ljudi, od katerih izvirajo ta poročila. Vredni so poštenega plačila z — leskovko.

Umestno pa je, če pokažem na par »iredentovce« in osvetlimo njihovo delovanje za domovino. Ko so mi bila ušesa polna raznih »novic«, sem se napotil po Ljubljani gledat »priprave« za sprejem Italijanov. Na kolodvoru nisem opazil nikake izpremembe, nič strelskih jarkov, nič vojaštva, nobene delavske stotnije, ki bi gradila »šance«. A naenkrat se prikaže pred mano ženska-amazonka in energično zahteva interview. Poznava se, zato sem ji dovolil kratek pogovor. Kaj pa je bilo? Odločno je zahtevala, naj se zavzamem za to, da čim hitreje spravimo skupaj veliko armado in udarimo na Italijane. Ona da jih sovraži iz dna srca, vse bi podavila ... Ko sem ji ugovarjal, se je razjezila in boječe sem se odstranil, dobro vedoč, da lahko naskočijo mene prvega in mi razpraska obraz. Kdo pa je bila? Ime je postranska stvar, povem le nje obrt: vsak dan se pelje na Vrhniko in živalno kupčuje z blagom pri — Italijanih. To je iredentska amazonka, ki proda dušo in telo za — cekin. In taki ljudje ščuvajo na vojno ... Fuj!

V nedeljo so visele v Ljubljani črne zastave. Le ena me je zbudila v oči: visela je na hiši, ki se šteje med »narodne«, dočim hišna gospodinja, visoko spoštovana »milostiva« pridno kupčuje z Italijani na Vrhniki in jo ni sram, no-

alti slanine v Nemško Avstrijo. Ona ljubi svoj narod, a daje prednost polni malhi bankovcev, ki jih izžema narodnim nasprotnikom. Pa kaj, knjige bi se dale pisati o takih »narodnjakih«.

Tako dela »cvet« naroda. To je »iredenti-zem«, ki hujša na vojno, obenem pa se klanja zlatemu teletu, četudi je zavrt v italijansko ali nemško trikoloro. A ne samo to. Na drugi strani pa neprestano hujša proti »rdeči internacionali«, češ, da izdaja svoj narod. Če so to iredentisti, dvomim, preje bi jim rekel: »pajaci«. Taki ljudje, hm, pač niso ne primerni, ne resni.

Politični pregled.

— **Posporazum glede adrese v narodnem predstavništvu.** LDU. Belgrad, 20. (JDU.) Danes popoldne je bil v adresnem odboru dosežen popoln sporazum med vsemi strankami glede adrese, tako da predloži odbor plenumu zbornice enoten načrt brez manjšinskega votuma. Načrt se odda še to noč v odtisek in bo jutri razdeljen med poslance. Narodno predstavništvo prične adresno debato v soboto ali najkasneje v ponedeljek.

— **Polkovnik Pribečević se posveti politiki.** LDU. Belgrad, 20. (JDU.) Prošnji polkovnika Milana Pribečevića za odpust iz vojske se je ugodilo ter se mu je obenem dovolila tudi pokojnina. Polkovnik Pribečević je izstopil iz vojske, ker hoče aktivno delovati v političnem življenju.

— **Italija podpira bivšega kralja Črne gore proti Srbiji.** Stremljenje vseh jugoslovanskih plemen po ujedinjenju silno vznemirja naše laške sosedo. Tudi združitev Črnogorcev v celokupni Jugoslaviji je proti njihovu načrtu. Kakor nekdanja Avstrija, ravna se tudi oni po geslu: deli in vladaj (divide et impera). Radi tega podpirajo tudi separatistične namene nekdanjega kralja Črne gore Nikite, ki intrigira na vse mogoče načine proti Jugoslaviji in zlasti proti Srbom. Za Črnogorce propagirajo plebiscit, narod naj se sam svobodno izreče za ta ali oni režim. Seveda pa bi se morala srbska armada v tem slučaju umakniti angleški in ameriški vojski. Naproti temu pa odklanjajo Italijani z vso odločnostjo misel, da bi isto načelo in sicer v veliko večji meri, veljalo tudi za slovenske kraje, zasedene po Italiji. Zakaj se temu tako protivi, je pač jasno, ker vedo prav dobro, kako bi izpadel tak plebiscit. — P. P.

— **Banatski Srbi proti rumunskim zahtevam.** LDU. Belgrad, 21. (JDU.) V Veliki Kikindi je bila velika skupščina banatskih Srbov, ki so protestirali proti rumunski zahtevi na Banat. Sprejeli so resolucijo, ki poudarja, da pripadajo Bačka, Banat in Baranja zgodovinsko in etnografsko Srbiji in da Rumuni nimajo nikakih pravic do tega ozemlja. Resolucija zahteva, naj se določijo meje na podlagi narodne samoodločbe.

— **Nosiitelji »avstrijske« misli — odhajajo.** LDU. Belgrad, 20. (JDU.) Dr. Nikola Mandić, civilni adlatus deželnega poglavarja za Bosno in Hercegovino, je odpuščen iz službe brez pokojnine.

— **Nizje Avstrijsko.** LDU. Dunaj, 20. (ČTU.) V današnji seji nizjeavstrijskega deželnega zbora so sprejeli deželnozborski volilni red. — Dalje je bil sprejet predlog krščanskih socialcev, v zmislu katerega naj bo poslovni jezik deželnega zbora in deželnih uradov nemščina.

— **Nova ustava Predarlske.** LDU. Bregenz, 20. (DunKU.) Predarlska deželna skupščina je sprejela novi ustavni zakon, ki vsebuje nastopna glavna načela: 1. Zakonodajna in izvrševalna oblast pristoji celokupnosti predarlskega naroda, ki jo bo izvrševal po ljudskem glasovanju, po deželnem zboru in deželnem svetu ter po deželni vladi. 2. Dežela je samostojna (približno kakor švicarski kanton), v kolikor ni samostojnost omejena po ustavi zveze države. 3. Dežela se mora, ako hoče procvitati, priključiti večji državi, ki bo zajamčila samostojnost in svobodo dežele v gotovih mejah.

— **Čehoslovaška republika.** LDU. Praga, 20. (ČTU.) Nacionalni odsek narodne skupščine je z vsemi proti nemu glasno sprejel predlog o dovolitvi upepeljenja. — Od sobote, 22. t. m. naprej bo vozil med Prago in Bratislavo brzovlak. — »Venkov« poroča, da ni nobenega razpoloženja za priključitev Lužice k čehoslovaški republiki. — Narodna skupščina je sprejela zakon glede ustanovitve in delovanja najvišjega kontrolnega računskega urada ter zakon o ločitvi finančne uprave od politične. — »Venkov« poroča o vstopitvi čehoslovaške pošte v svetovno poštno zvezo. Mednarodna poštna svetovne poštne zveze v Bernu je vzela na znanje imenovanje Stribnega ministrom za pošto in brzojav in dr. Packe glavnim ravnateljem. Po sklenjenem miru bo zboroval kongres svetovne poštne zveze v enem ali drugem glavnem mestu držav, katerega kongresa se bo udeležila tudi čehoslovaška republika kot pravno-veljavni državni kontrahent.

— **Meje Poljske določene.** LDU. Pariz, 20. (DunKU.) V zadnji seji najvišjega sveta alirancev so razpravljali o poročilu, ki ga je komisija za poljske zadeve sprejela

soglasno. Načrt komisije, ki priznava Poljski tesnejše meje, nego so bile priznane leta 1772., govori o dohodu k Baltičkemu morju po koridoru, ki se razteza ob obeh bregovih Visle do Gdanskega.

— **Za dosego premirja med Poljsko in Ukrajino.** LDU. Pariz, 20. (DunKU.) Francoska vlada je poslala generalu Pavlenku, poveljniku ukrajinske vojske pred Lvovom, povelje, ki so ga podpisali zastopniki petih veslesil. Povelje zahteva od ukrajinske in poljske vojske, naj skleneta takoj premirje. To povelje je dobil tudi poveljnik Lvovske posadke, general Noswadowski. Najvišji svet je izjavil, da je pripravljen proučiti teritorialne zahteve obeh strank in stopi v zvezo s poljskimi in ukrajinskimi delegati, da doseže sklep premirja.

— **K agrarni reformi na Madžarskem.** Belgrajske »Radničke Novine« prinašajo po »Pešti Naplo« interesantno vest, da se je pri brezplačnem podeljivanju zemlje prijavilo veliko manj reflektantov, kot je zemljišča za razdelitev.

— **Ogrsko.** LDU. Budimpešta, 20. (ČTU.) Današnja številka uradnega lista razglasa odredbo v zadevi zaplenbe safes-depozitov. Odredba obsega notifikacijo, ki določa, da se važni dokumenti, dogovori itd. ne vzamejo iz safesov, dokler traja zapor. Dalje dopušča odredba, da lahko vzame iz safesa vsoto čez 1000 K, kdor dokaže, da potrebuje ta denar za izpolnitev svojih materijelnih zahtev.

— **Organizacija dela mirovne konference.** LDU. Berlin, 20. (DunKU.) »Abend« poroča iz Berna: Organizacija dela mirovne konference se je nekoliko spremenila, ker je prodrlo Wilsonovo načelo, naj mirovna pogodba vsebuje tudi poglavje o zvezi narodov. Z delitvijo dela bo omogočeno, da se bodo mogli obenem posvetovati o mirovni pogodbi in o zvezi narodov, ne da bi se zanemarjalo to ali ono vprašanje. Odslej bodo polkovnik House, lord Cecil in Bourgeois razpravljali o vprašanju zveze narodov, dočim bodo Lloyd George, Clemenceau in Orlando imeli v rokah vodstvo posvetovanj o mirovni pogodbi. Naloga predsednika Wilsona bo, vzdrževati zvezo med delom obeh komisij, da bo zajamčena enotnost mnenj.

— **Kje bo sedež Zveze narodov.** LDU. Pariz, 20. (DunKU.) Belgijski minister za zunanje stvari in predsednik belgijske delegacije na mirovni konferenci, Hymana, je formalno naprosil mirovno konferenco, naj določi Bruselj za sedež zveze narodov. Svojo prošnjo je motiviral s tem, da je Bruselj glavno mesto one dežele, ki je bila prva žrtev sovražnika. Bruseljski župan podpira kar najbolj to prošnjo. Obrnil se je do predsednika Wilsona in dal zvezi narodov na razpolago krasno palačo »Egmont«, ki jo bo kupilo mesto Bruselj.

— **Nevarnost za Petrograd?** LDU. Berlin, 20. (DunKU.) »Achtuhrabendblatt« javlja iz Stockholma: Uspehi estonskih in livonskih Belh gard vznemirjajo sovjetsko vlado, ker je Petrograd od juga in od severa zelo ogrožen. Sinovjev opozarja v »Pravdi« na moralni učinek, ki bi ga imel padec Petrograda, in zahteva od vlade takojšnjo pomoč. 300.000 oboroženih delavcev, ki bivajo v Petrogradu, se mora poklicati k orožnim vajam, da bi mogli v sili poseči v boj. Trockij je odredil splošno mobilizacijo vseh slojev do 46. leta.

Naročnikom.

Naš dnevnik »Naprej« je že dolgo časa premajhen. Stranka se je razvila in »Naprej« se je razširil po vsem Slovenskem tako, da se je moral izvrševalni odbor odločiti za

povečanje »Naprēja«.

Ugled stranke, potreba in da bomo mogli bolje ustrezati cenjenim dopisnikom in sotrudnikom, zahteva to. Na tesnem prostoru smo morali doslej marsikaj izpustiti, okrajšati, kar potem ne bo treba več, vsaj v toliko meri ne.

»Naprej« dobi obliko velikega dnevnika. S tem nam narasejo novi stroški. Razen stroškov za povečanje pa bo novi papir boljši, a 30 odstotkov dražji, tako, da bi z dosedanjim naročnino nikakor ne mogli izhajati. Cenejšega papirja se pa sploh ne dobi.

Iz povsem nujnih in v gospodarskih razmerah utemeljenih razlogov se zvišja naročnina na 5 K mesečno, posameznim številkam pa na 30 h. To zvišanje je nujno, ker moramo zagotoviti dnevniku, ki se je tako lepo razvil, tudi v sedanjih dragih časih trdno materialno podlago. Ob žrtvah smo vsi vzdrževali naše glasilo in to, hočemo tudi v bodoče, tembolj, ker postane list velik, primeren razvoju naše stranke.

V povečani obliki izide »Naprej« prvič dne 28. t. m.

V zavesti, da napravimo s tem veliko uslugo stranki in vsem marljivim zaupnikom in zaupnicam stranke, hočemo vsi posvetiti le še več svojih moči stranki proletarcev, torej sami sebi.

V Ljubljani, 22. marca 1919.

Uredništvo in upravnništvo.

Načrt glede ureditve plač državnih uradnikov.

LDU. Belgrad, 20. (JDU.) Ministrski svet je razpravljal na zadnji seji o predlogu glede ureditve plač državnih uradnikov. Po tem načrtu se razdele uradniki na 11 činovnih razredov, od katerih imajo nekateri zopet tri ali štiri podrazrede. Za I., II. in III. razred plača ni določena, za ostale pa je določena takole: Za IV. razred 14.000 dinarjev, za V. razred 12.000 in 10.000 za VI. razred 8000, 7200 in 6400, za VII. razred 6000, 5400 in 5000 dinarjev, za VIII. razred 4800, 4400 in 4000 dinarjev, za IX. razred 3800, 3600, 3400 in 3200 dinarjev, za X. razred 3000, 2800, 2600, 2400 dinarjev in za XI. razred 2200, 2000, 1800 dinarjev. Razen tega so določene letne doklade, ki se ne štejejo v pokojnino in ki znašajo za IV. razred 3000, za V. razred 400, za VI. razred 1920, za VII. razred 1680, za VIII. razred 1380, za IX. razred 1200, za X. razred 960 in za XI. razred 720 dinarjev. Napredovanje na večjo plačo v istem razredu se vrši v XI., X., IX. in VIII. razredu vsako tretje leto, v drugih vsako četrto leto. Letne doklade dobivajo v polni meri samo uradniki v Belgradu, v drugih mestih pa, če imajo nad 50.000 prebivalcev po 80%, v mestih, ki imajo 20 do 50.000 prebivalcev po 60%, v mestih s 5 do 20.000 prebivalci po 50% in druga mesta po 30%. Vsi uradniki z visokošolsko izobrazbo nastopijo službo takoj s plačo IX. razreda. Uradniki, ki so sedaj še v XI. ali X. činovnem razredu, se pomaknejo z uveljavljenjem načrta avtomatično v IX. razred. Uradniki z vseučiliško izobrazbo morajo doseči VII. razred, morejo pa doseči tudi višji razred. Uradniki s samo srednješolsko maturo začno z X. razredom in avanzirajo do VIII. razreda, izjemoma dosežejo tudi VII. in VI. razred. Uradniki brez mature začno z XI. razredom in dosežejo IX. izjemoma tudi VIII. razred. Državni uradniki prve in druge skupine, ki imajo sedaj plačo, ki ne odgovarja gorenjim določbam, se uvrste v razrede, ki odgovarjajo njihovu službovanju.

Hišni posli.

Tudi hišni posli so se začeli gibati na veliko nezadovoljnost našim veleblagorodnim damam in patriarhalnim gospodarjem in gospodinjam. Kedar je še kdo slišal, da bi bile stopile n. pr. služkinje, kuharice in temu podobno, v komplot proti svojim, baje tako blagonaklonenim, vzdrževalcem? — No, valovi takozvanega novodobnega, a nezajezljivega »boljševizma« so razburkali duhove tudi v tej do sedaj tako skromno-idealni kasti. Da bi pa eventualni revolucionarni duh med tem slojem ne mogel progresirati, so začele razne meščanske stranke tekmovali med seboj, da bi kar največ hišnih poslov pridobile vsaka za svojo stranko. K temu vabijo služkinje s sladkimi besedami in obljubami. Na tak način je neki kaplan ustanovil nekakšno krščansko društvo služkinj, ki naj bi imelo namen svoje članice ob prostih nedeljskih urah zbirati k pevskim vajam in krščansko-poštenim igram, da bi ne zašle na kriva pota! O kakem gospodarskem izboljšanju stanja služkinj, o reguliranju delovnega časa, ki znaša zdaj po 16 do 18 ur na dan, ob 20—30 K mesečne plače, ob dostikrat nečloveško slabem ravnanju, o vsem tem pri njih seveda ni govora! Liberalne dame pa, ko so slišale o kaplanovi organizaciji, so bile v velikih skrbih, da bi jih preveč ne potegnili v svoj tabor. Posvetovali so se in sklenile, da bodo s svoje strani služkinjam kaj realnega obljubile, in jih s tem pridobile zase. In res, začele so zbirati podpise služkinj, ki jih bodo baje predložile državnim oblačilnicam, da se za služkinje dobi potrebne obleke. Prav prefrgano: za ceno ene srajce ali enega predpasnika skušajo pridobiti čim več glasov za svojo stranko. Zakaj dobro vedo, da volitve, pri katerih bodo tudi služkinje smele voliti, niso več daleč. Zato skušajo z raznimi obljubami in drobtinami s svojih mlz, nabrati čim več glasov za svojo stranko. — Vendar pa njihovo delovanje ne bo imelo željenih uspehov. Večina služkinj že spoznava volka v ovčji koži in se ne bo dala zapeljati raznim antiproletarskim mahinacijam. Kajti prepričane so, da je samo ena stranka, ki se resnično bori za dobrobit zatiranih in za priznanje njihovih občloveških pravic, to je socialno demokratična stranka. — Zeleti bi le bilo, da tudi one izmed služkinj, ki se še danes ne zavedajo svojega položaja in ne slutijo v kak namen se hoče izrabiti njihovo nevednost, spoznale, kam spadajo in kaj naj store, da se jih prizna za enakopravne ljudi ter da si izboljšajo svoje neznosno sedanje stanje in se zasigurajo za starost.

Dnevne vesti.

— **Tesnoba.** Kakor v soparnem ozračju, tako se nam zdi v sedanjem razvoju političnih in gospodarskih dogodkov. Ni ga prijetnega odduška, ni ga jasnega pogleda v bodočnost, marveč le tesen občutek imamo, kakor bi nas davila nevidna sila. Zdi se nam kakor bi nas hotel oropati nekdo še tega, kar smo imeli, kar imamo in vseh nad, ki smo jih gojili glede boljše bodočnosti. Ta

tesnoba je mučna, je nevarna, zadušiti nas utegne, ne nas, ampak vse tiste, ki jo povzročajo, ker človeška duša, narod zahteva razmaha, zahteva že enkrat konec tega mučnega življenja, ki je podobno arestantu za debelim železnim omrežjem v temnici. Slutimo bežo, služimo pogin naše industrije, slutimo še večje oduševstvo, zatiranje svobode! In da bi to slutnja človeška duša prenašala mirno, da bi vse gorje, če pride, prenesla ta razočarana množica naroda v prid vojnim dobičkarjem — to, to pač ne pojde. Zapreti nas hočejo imperialisti proti vsemu svetu, s katerim smo doslej živeli, trgovali nji in bi tudi danes, da se preživimo, da si medsebojno olajšamo gorje; ta struna, gospodje, je krhka! Zato se nikar ne igrate z njo!

— Čudna logika. Produkcija v naših industrijah je silno nazadovala, ker ni hrane in tudi ne surovin in drugih potrebnih pomočkov. In modri možje pri vladi sklepijo sedaj tako: Zaprimo meje, da bomo dobili še manj tega blaga. Pomočke in surovine bomo dobili morda iz Amerike ali od kod drugod; uvedli smo prosto trgovino, da se razvije kupčija z živili in drugimi potrebščinami. Ne pomislijo pa pri tem, da se s tem blago doma silno podraži in da bodo tudi blago, ki ga potrebuje industrija za svoj procvit, mnogo dražje in niti gotovo ni, ali ga dobimo letos sploh ali ne. Ta politika more biti v korist špekulantom in izkoriščevalcem. Tepeni pa bodo neimoviti sloji, ker postaja kriza na podlagi takih ukrepov le še hujša in daljša. Gospodje, gre za blagor ljudstva, ne pa za blagor kaste kapitalistov. Odgovorni za posledice so gospodje, krušna vojna je tudi druga svetovna vojna.

— Pogrešek. V včeraj priobčeno poročilo o »Zaloškem in ljubljanskem dogodku« se je pri spisovanju navedlo, da je namreč izključeno, da bi bil kdo s kamenjem pobil kako okno, niso izvajali zastopniki Jugoslovani — ker takih k prvi seji dotične komisije nihče ni bil povabil in se je torej tudi niso mogli udeležiti — marveč so izvajali že v februarju naši ljudje, v prvi vrsti železničarji, ko smo poročali o italijanskih zadevnih trditvah in ko se je dognalo da so se oni tržaški begunci vozili v vlak, sestavljenem iz samih blagovnih voz, ki sploh nimajo okev.

— »Glasbena Matica« v Ljubljani je priredila sodelovanjem vojaškega orkestra za Spodnji Štajer dne 22. in 23. februarja 1919 koncerte v korist srbski siročadi ter koroškimi in goriškimi beguncem. Od čistega dohodka koncertov se je naklonila četrtina po 1278 K 85 vin. potom posredovalnega urada za begunce v Ljubljani goriškimi beguncem. Za naklonjeni znesek se navedena posredovalnica v imenu goriških beguncem »Glasbeni Matica« in vojaškemu orkestru za Spodnji Štajer kar najtolepleje zahvaljuje.

— Malo odgovora trgovcu. Neki trgovec iz V. se pritožuje v »Narodu« od 12. t. m. radi krošnarjev, ki nosijo polne nahrbtnike blaga po deželi in kliče na nje vlado in orožnike. Resnica je ta, da z zasedenega ozemlja prineso nekateri blago, ki je pristno in je prodajajo po 20 do 30 K meter, sukanec pa po 5 K. Ker je revno delavsko ljudstvo že čisto strgano in boso, gre in si kupi (kdor ima kaj denarja) za celo družino obleko. To mu pa zavida trgovec, ki bi rad prodajal še vedno po oduševskih cenah. Tu so stale papirnate ženske nogavice 60 K, sukanec pa navitek 45 K! Toraj s kakim dobičkom se je prodajalno! Pomislite ljudje božji!

— Tržni nadzornik Ribnikar želi višjih cen. V »Slovenskem Narodu« od dne 11. t. m. je priobčeno gosp. Ribnikar članek pod naslovom: Svobodna trgovina. V tem članku mlo javka, da prodaja naš kmet živino prepoceni: »Ne da bi se hotel danes podrobneje spuščati v vprašanje živinskih cen, menim, da se dela slovenskemu kmetu velika krivica, ako mora prodajati živino po 3 do 4 K kg, dočim dobiva istočasno njegov tovariš in sodržavljan, ki lahko redi živino pod ugodnejšimi pogoji kot on, za svojo živino po 8 do 12 K za en kg.« — Tako torej! Tisti Ribnikar, ki je bil izvoljen od meščanov in si je pridobil, kakor se govori, lepo imetje, (Romova hiša: 180.000 K in palača v Zagrebu vredna četrt milijona K) hujša sedaj kmete, da naj dražje prodajajo živino! Tisti Ribnikar, ki bi moral zastopati naše meščane v Beogradu! Ali še nismo zadosti izstradani? — Kmalu bomo imeli volitve, in tega mi takrat ne bomo pozabili! Ali je g. Ribnikar menda že pozabil na to, ko je bil še na Dunaju in je hotel ustanoviti v Trstu pasjo klinko?! Mogoče bo čez leta še tista dobra, samo če se bo še dobila!

— Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske v času od 9. do 15. marca 1919. Novorojencev je bilo 18; umrlo je 32 oseb, in sicer 15 domačinov in 17 tujcev. Za letiko je umrlo 8 oseb (med njimi 3 tujci), za različnimi boleznimi 24 oseb. Za kužnimi boleznimi je obolelo za vročico 2 domačina — za malarijo 2 domačina, 3 tujci in 1 vojak, za pegavico 8 vojakov, 1 tujec ter 3 domačini.

— Ljudska šolska mladina v Mostah priredi dne 25. t. m. ob 4. popoldne gledališko predstavo s sledečim sporedom: Trije bratci. (Deklamacija). Slovenka sem. (Petje). Čar gozda. (Igra v enem dejanju). Gor čez izaro.

(Duet). Ilirija oživljena. (Deklamacija). Mišek pripoveduje. (Komičen prizor). Na tujih tleh. (Petje). Kraljica palčkov. (Igra v dveh dejanjih). Lepa naša domovina. (Petje). — Nastopijo: deklacije v narodnih nošah, vile, škrtati, divji mož, palčki, kraljčina itd. — Vstopnice se dobijo pri učitelju Rud. Pečaku in pri šolskemu slugi. Čisti dohodek se porabi za nakup šolskega harmonija in mladinskih knjig.

— Zidarski mojstri Slovenije imajo v nedeljo, dne 30. marca ob 8. zjutraj v verandi hotela »Union« v Ljubljani sestanek v stanoških zadevah.

— Iz Maribora. Pri porotnih razpravah, ki se prično dne 26. t. m., pride v soboto, 29. t. m. v obravnavo Rudolf Štrukelj, morilec topničarskega poročnika Widmajerja. — V Nemško Avstrijo sta bila izgnana Ferdinand Tschach, ravnatelj na tukajšnji glavni pošti ter Teodor Mendel, bivši vodja pošte na glavnem kolodvoru, ker sta menda delala protidržavno propagando.

— Osemurno delo v lekarnah. Zagrebški lekarnarji so na zahtevo farmacevtov ob izidu odredbe o osemurnem delavniku uvedli od 1. t. m. dalje osemurno delo. Edino sporno vprašanje je bilo, da se nočno delo tudi vračuna v ta čas, kateremu so se lastniki upirali, a je prišlo tudi tu do sporazuma. Pri nas pa, kakor nam je znano, se v tem pogledu še ni nič izboljšalo.

— Hazardiranje v zagrebškem »Trgovskem domu«. Zagrebška korespondenca javlja: »Trgovski dom«, ki bi naj bil zavetišče trgovskega in delavnega sveta, je postal v zadnji časi Monte Carlo, kjer se hazardira za velikanske vsote, tako da mora oblast nastopiti, da se tem nesrečnejem pride na sled. Nedavno je neki obrtnik zaigral 700.000 kron, a brezštevini so oni, ki so zaigrali ne baš mnogo manjše vsote. — Jasno se kaže v tem lahkost in razkošje vojnih dobičkarjev in verižnikov.

— Vlomilec blagajni pobegnil. Iz dunajskega garnizijskega zapora je pobegnil zloglasni vlomilec blagajni. Kučera, ki je bil član Breitwieserjeve tolpe. V bančnih in kapitalističnih krogih je zavladal velik strah, kje si izbere ta »umetnik« delokrog svojega poklica. Policija je pridno na delu, da ga izsledi in tako napravi nezmožnega za nedovoljeni posel.

— Iz Nemške Avstrije. LDU. Dunaj, 21. (ČTU.) Splošno pozornost je danes vzbujal častnik, ki je na eni najobljudenejših cest kolportiral časopise. — Včeraj je bil pred čehoslovakijskim poslanstvom na Dunaju ukraden avtomobil v vrednosti 40.000 kron. — V Mistelbachu so včeraj vlomili v davkarijo ter pobrali 1.200.000 kron.

— Izgubljen se je med potjo od Konsumnega društva do Kolonije »pelc«. Kdor ga je našel, se prosi naj ga vrne proti nagradi 20 K. A. Špitaler, Kolonija 133, p. Hrastnik.

— Iz Češke. V Pragi in okolici se je pojavila nove vrste influenza, in sicer revmatična influenza. Bolezen se začne z velikimi bolečinami v hrbtu in v nogah. Oboleni čutijo veliko vročino, telesne slabosti, nimajo nobenega apetita in pozneje bolečine po vsem telesu. Doslej je razširjena ta bolezen najbolj v okolici Češkega Broda. — Po raznih dopisih, ki smo jih prejeli iz Prage, vidimo, da vlada tam grozna lakota. Primanjkuje vsega; posebno maščobe, moke itd. — V Olomucu so postavili cesarju Francu Jožefu za 90.000 kron spomenik. Sedaj so pa razpisali za ta spomenik dražbo in bivši župan Brandhuber je dal zanj največ: namreč — 1000 K. Starega gospoda si hoče postaviti na svoj vrt. Tempora mutantur... — V Moravski Ostravi je bilo te dni ljudsko štetje. Čehov je tam 20.414 (53%), Nemcev 9246 (ne velih 24%), Poljakov 4142 (ne celih 11%) in Židov 4716 (12%). Torej sedaj ima tudi Ostrava češko večino... — Od 9. do 12. marca je dospelo iz Trsta v Čehoslovaško republiko 111 vagonov z vsebino 15.843 q ameriške moke. Doslej je dospelo vsega skupaj 60.300 centov. — Čehoslovaška vlada je zopet ustavila tri liste češke narodno-socialistične delavske stranke. — Češki sladkor izvažajo na Dunaj. — Na Češkem so žid gosali te dni bankovce. Nažigosali so jih za 8 milijard kron. V to niso všteti bankovci iz Slovaške, niti eno- in dvekronski bankovci.

Shodi.

Shodi v nedeljo, dne 23. marca 1919.

Loko pri Zidanem mostu, dne 23. t. m. ob 8. zjutraj, v gostilni Franc Raček. Poroča sodr. Kocmur.

V Krmelju ob 9. uri popoldne pri Papežu. Poroča sodr. Čelešnik.

V Mokronogu ob 2. uri popoldne. Poroča sodr. Čelešnik.

Laški trg, poroča sodrug Malovrh.

Dne 23. marca ob 11. uri popoldne shod v Velenju v lokalih gosp. Gol.

Dne 23. marca ob 4. uri popoldne shod na Gomliškem pri Kunstu.

Shodi v torek (praznik), dne 25. marca 1919.

Petrova vas pri Črnomlju, poroča sodrug poverjenik Prepeluh.

Boh. Bistrice (gostilna Grobotek) ob 2. popoldne, poroča sodrug dr. Korun.

Dne 24. marca ob 7. uri zvečer shod mlinarjev in pekov na zelenem travniku v Celju. Poroča sodrug Torkan iz Ljubljane.

Sodružica Ljubljane in okolice! V torek, dne 25. marca (praznik) točno ob 3. uri popoldne se bo vršila v prostorih krajevne politične organizacije v bivši Mahrovij hiši, I. nadstropje (društveni lokal)

krajevna ženska konferenca

s sledečim dnevnim redom: 1. Politične pravice žene. 2. Organizacija; 3. Raznoterosti. — Mnogobrojna udeležba dolžnost vsake socialno-demokratsko misleče žene.

Splošna železničarska organizacija za Jugoslavijo krajevna skupina Škofja Loka ima dne 25. marca ob 9. uri popoldne svoj redni občni zbor v gostilni pri »Novem svetu« v Škofji Loki. — Ob 9. uri istotam železničarski shod. Poroča sodrug Josip Kopač.

Shod usnarjev in sorodnih strok v Ljubljani se bo vršil v torek, dne 25. t. m. ob pol 10. popoldne v salonu hotela »Ilirija«.

Tržič. Vabilo na redno zborovanje pol. krajevne organizacije v Tržiču, ki se bo vršilo dne 25. marca ob 3. popoldne pri Pelarju. Dnevni red: Poročilo predsedstva; tajniško poročilo; blagajniško poročilo; volitev odbora in slučajnosti. Na obilno udeležbo vabi odbor.

Somišljeniki!

V petek, 4. aprila t. l. začne izhajati političen tednik za slovensko ljudstvo

„Ljudski glas“

ki bo namenjen predvsem slovenskemu kmečkemu proletariatu, med katerega štejemo v prvi vrsti doslej brezpravne posle, dninarje, bajtarje in male kmete, ki za naprej neobhodno potrebujejo lastnega glasila, zastopajočega njihove teptane pravice in koristi.

Naša dolžnost je, da razširimo ta list v tisočih izvodih med slovensko ljudstvo, zato vas pozivljamo že sedaj v prednaročbo in agitacijo za list, ki bo stal letno 10 K, polletno 5 K, četrtletno pa 2 K 50 vin.

V vsaki občini naj ima list svojega zastopnika in zaupnika, ki bo nabiral naročnike in širil list. Nujno prosimo zato somišljenike, ki bi bili pripravljeni prevzeti zastopništvo, da se nam prijavijo, isto tudi prednaročnike. Vse dopise je pošiljati na naslov:

„Ljudski glas“, Ljubljana (Uprava „Napreja“),
Frančiškanska ulica št. 6.

Dopisi.

Kočevje. (Kolodvorska restavracija.) Omenjena restavracija je bila razpisana in oddana vse prej, kot pravično. Na prošnje onih, ki še nimajo ugotovljene eksistence, pa bi bili sposobni za gostilniško obrt in ki so imeli prošnje vsestransko opre na upoštevanja vredne razloge, se ni oziralo. Ugodilo se je pa osebi, ki nikakor nima namena, kaj šele poklica za vodstvo gostilne, ter bo kot taka seveda primorana oddati restavracijo na svojo pest zopet v druge roke, ker mora v prvi vrsti skrbeti za posestvo in opravljati še svojo privatno službo. Vmes je zopet samo ob sebi umevno, stari »šimel«, zopet sama protekcija; če nimaš prijateljskih stikov v višjih krogih, ne pomaga ti nič, pa če še tako upravičeno prosiš. Zato se nam zdi neumestno, da je bilo mesto restavracije sploh razpisano, ker po tem načinu podeljevanja nikakor ne pridemo do demokratizma, ampak se mu kar namenoma oddaljujemo.

Celje. Na celjskem kolodvoru smo zelo »srečni«, odkar imamo ustanovljeno »Jugoslovansko železničarsko zvezo«. Ti gospodje prav marljivo skrbijo za prosvit Jugoslavije — seveda na škodo drugih, posebno pa na škodo — delavcev. Ko je železniško osebje zahtevalo osemurni delavnik, so imeli ti gospodje polna usta sladkih besed, da se moramo vendar ozirati na mlado državo! Kako naj se mi oziram na to s praznimi želodci, žuljavimi rokami in raztrgano obleko, za kar bi se gospodje »Zvezarji« bogateli z raznimi stvarmi, ki niso njihove: s premogom, s sodi in drugimi rečmi, kar lahko vsak dan dokažemo! Ni še dolgo, kar je neki »Zvezar« sklical svoje ljudi ter obrekoval naše sodruge, da rujejo ter ščujejo zoper našo državo, ter da delavce zapeljujejo, da naj jim nikar ne verjamejo, kajti on je že odpuščen iz železniške službe! Vprašamo gospoda: Kdo dela več za Jugoslavijo? Tisti, ki se poteguje za delavstvo, ali tisti, ki ga tlači ter pri vsem tem kupuje razna živila, da jih vozi v Nemško Avstrijo? — Gospodje so vzeli laž v najem. Zapomnite si, gospodje, da beseda mika, vzgledi pa vlečejo! Torej le z vzgledi, potem bi imeli morebiti uspeh, če vam bi kdo še sploh kdaj verjel, kar nikdar ne bo, ker delavec je izpregledal!

Celje. Dan za dnevom se čujejo pritožbe o posredovalnici za delo v Celju za celjsko okolico. Ako ljudje vprašajo za delo in zahtevajo brezposelno podporo, se jih nahruli in zmerja ter se jim končno odkaže delo pri znanem vojnem dobičkarju, ki plača za naporno delo 90 vin. do 1 krone od ure. Seveda za tako ceno noben delavec ne more in se brani sprejeti delo, kajti 8 kron dnevno porabi z lahkoto za zajutrek in kosilo, kje pa je potem večerja, stanovanje, obleka itd. Če je delavec poleg tega še oženjen, res ne ve, kako naj porabi to dnevno plačo. Za življenje je premalo, za smrt preveč, kajti ta se dobi še vedno zastoj. Ali res ni sile, ki bi v tem oziru napravila red?

Sevnica. Ljudski shod, ki se je vršil na praznik sv. Jožefa ob 8. jutraj v gostilni gospe Starkl v Sevnici, je bil nad vse pričakovanje sijajno obiskan. Pritisnilo je kmetiško ljudstvo iz vse okolice v tolikem številu, da jih je mnogo odšlo, ker niso dobili prostora. Po končanem shodu se je ob 11. vršil še en shod, ker so še vedno prihajali ljudje in se je govornikom zdelo škoda, pustiti jih brez vsake besede. Lep uspeh to, če se pomisli, da sta bila že dva shoda sklicana, pa zopet odpovedana, ker nam Ljubljana ni poslala govornikov. Predsedovali so ss. Kocmur, Likonik in Pohar. Ker so se na drugem odpovedanem shodu narodnjaki norčevali, da imamo socialisti strah in da nam bodo prihodnji shod razbili, je napravil sodr. Kocmur temu primeren uvod ter povabil morebiti navzoče nasprotnike na govorniški dvoboj. Pa se ni nihče oglašil in tudi mir se ni kalil. Prvi je govoril sodr. Mihevc o vzrokih vojne in njenih posledicah. Svetovni požar je zakrivila kapitalistično-imperialistična politika meščanskih strank vseh narodov; sarajevski umor je bila le dobrodošla pretveza za napoved vojne, s katero se je hotelo nasuti ljudstvu peska v oči. Vojna pa je imela poleg slabih strani tudi dobre stran: ljudstvu je odprla oči, da je spoznalo svoje dosedanje vodnike v njih bistvu. Meščanski politiki, ki se bili včeraj najodurnejši priganjači Habsburžanov, so danes najzagrizenejši zagovorniki Karagjorgjevičev; stranka, včeraj do kosti črnorumená, postala je na mah republikanska, kakor pač piha veter. Toda prepozno; ljudstvo je preveč pretrpelo, da bi še zamoglo zaupati svojo usodo tujim rokam. Slovenski kmet in delavec sta si v tem edina, da bodi oblika nove države na zunaj in znotraj demokratična, ljudstvo naj bo samo svoj gospodar. Drugi govornik sodr. Kocmur, se je bavil s programi slovenskih političnih strank. Narodno napredna stranka, ki se je med vojno prelevila v Jugoslovansko demokratsko stranko, je, kakor vse kaže, spremenila le svoje ime, v bistvu pa je ostala buržoazna, kapitalistična. Ta stranka se je svoj čas na vse kriplje upirala splošni in enaki volilni pravici, delavec jej je bil le brezpravna para. Danes se pod njenim protektoratom snujejo razne delavske organizacije, katerih pravi namen pa je, sejati razdor v delavske vrste. Uspehi niso vredni truda. Kakor prva, obrača plašč po vetru tudi klerikalna stranka. Pred leti je zatajila svoje katoličanstvo s tem, da si je nadela ime Slovenska ljudska stranka. Nas so še lansko leto denuncirali, češ, da smo veleizdajalci, ker se nazivljemo jugoslovanske socialne demokrate. Program S. L. S. temelji na krščanskem svetovnem naziranj. Ali njeno praktično delo je v direktnem nasprotju s teorijo, ki se jej ne da dosti prirekat. Govornik je navedel celo vrsto praktičnih zgledov, dokazujočih, da se besede razlikujejo od dejanj. Obrazložil je delo in zahteve socialne demokracije, je prišel govornik na znane sevniske dogodke. Znano je, da je sevnisko delavstvo začetkom tega leta izsledilo na sevniskem kolodvoru vagon moke, namenjene v nemški Gradec. Ker Sevnčan pa tudi okolica, že več mesecev niso dobili nobene moke, je razumljivo, da najdba moke ni uplivala pomirjevalno. Prišlo je do razburjenih nastopov. Moko je prevzela občina in jo čez nekaj dni razdelila med občanarje. Toda človek obrača, Bog pa obrne. Po poteku nekoliko dni se je začelo preganjanje. Udeležence demonstracij se je klicalo na občino, jih meni nič, tebi nič vtikalo v zapor, verige, in vlačilo v celjske zapore. Kazni se je diktiralo brez vsake procedure kar na občini. Če je kdo dobil moko, moški ali ženska, je bil to že zadosten vzrok, da se ga je vtaknilo v luknjo! Okrajni glavar v Brežicah je menda spal, da ni videl, kaj se godi okoli njega. Ljubljanci so sicer precej zaspani, ali kaj takega bi bilo tudi v zaspani Ljubljani nemogoče! Pa gospodi narodnjaki naj pomislijo, da kri ni voda; če ni vzkípela včeraj, bo pa jutri! Sapa socializma bo potegnila tudi preko Sevnice! Mnogo zanimanja je vzbudil govornik, ko se je dotaknil km čkega vprašanja in povedal, da začne stranka izdajati za kmete list »Ljudski glas«. Živahno pritrjevanje je pričalo, da bo imel list pri nas mnogo pristašev. Oba govornika sta žela obilo pohvale. Prihodnji shod utegne postati sijajna manifestacija za socialistično misel, za ujedinjenje kmetov in delavcev. Vse sodruge v Sevnici in okolici vabimo, da se naroče na »Napreje«, ga razširjajo in agitirajo zanj, da ne bo hiša, ki bi ne imela »Napreja«.

Milosrčen upravitelj Sodrugi Franc Žagar, najemnik Pistočke bajte v Bistri pri Črni, je že 40 let v službi

znanega grofa Turna. Upravitelj je nadgozdar M. Wurzer, ki še danes plačuje svoje delavce ob 12urnem delu na dan po 6 K. Žagar je hotel prebrati službo, da bi več zaslužil, toda gospod nadgozdar ga je obvestil, da mora nazaj v službo ali pa pojde spomlad iz koč, ki jo ima v najemu. Da, da, tudi za te delavce bi bila potrebna organizacija.

Umetnost in književnost.

Repertoar Narodnega gledališča. Dramsko gledališče. V soboto, dne 22. t. m. ob pol 8. zvečer »Španska muha« za abonement »A«. — V nedeljo, dne 23. t. m. ob pol 8. zvečer »Španska muha« za abonement »B«. — V ponedeljek, dne 24. t. m. ob pol 8. zvečer »Kralj na Betajnovi«, igrajo vrhniški diletantje v korist Cankarjevega spomenika; izven abonementa. — V torek, dne 25. t. m. ob pol 8. zvečer »Španska muha« za abonement »C«. — Operno gledališče. V soboto, dne 22. t. m. ob pol 8. zvečer »Slovaška princeska« za abonement »C«. — V nedeljo, dne 23. t. m. ob pol 8. zvečer »Manon« izven abonementa. — V ponedeljek, dne 24. t. m. ob pol 8. zvečer »Boheme« za abonement »B«. — V torek, dne 25. t. m. ob pol 8. zvečer »Slovaška princeska« izven abonementa.

Slovaška princeska. Opereta v treh dejanjih. Češki napisal E. Novotny. Godbo zložil R. Piskaček. Prevel dr. Iv. Lah. Režiser Vl. Marek. — Naslov gornje operete, ki jo je vpriporilo naše Narodno gledališče prvič dne 15. t. m., je sila pravlačen. Človek bi mislil, da bo videl nekaj posebnega. Ali delo samo bi zaslužilo bolj ime »Gesellschaftsspiel« kot pa ime operete. Snov sama naj bi bila simbolična: združitev revne, teptane Slovaške s Češko, kar pa je prav čisto ponesrečeno. Že to, da je knez Majorescu tujec in ne Ceh, jemlje delu celo vrednost. Opereta je nastala med vojno in treba je seveda vpoštevati tudi to, da je zloglasna avstrijska cenzura tekst popolnoma zmešala. Motiv simboliziranja večnega združenja Slovaške in Češke je krasen, pa tudi težek, pa bi mu morda bila bolj kos opera kakor pa opereta. Seveda bi se ga moralo tudi povsem drugače izdelati. Mesto romunskega kneza, ki je tako mlad, naiven in absolutističen v svoji državni veljavi, se nam hoče češkega narodnega junaka, mučenika, značajnega moža, njegovo združenje z Mariško naj bi bilo naravno, ne naključno, tudi ne za narod presenetljivo, zanj pa nekako poniževalno združenje iz usmiljenja! Vse dejanje je raztrgano. V ospredje stopata ponajveč Janko in teta Smatlačka; glavni osebi, Mariška in knez pa prav po sili igrata glavni ulogi. Tudi izvemo za ljubezen kneza do Mariške šele prav proti koncu in zdi se, kot da se knez še nekako obotavlja združiti se z njo. Piskačkova glasba nima na sebi prav nič pristnega, slovanskega. Večinmanj so to ponesrečeni poizkusi. Dirigent dr. Čerin je s precizno umerjenostjo izvrstno vodil orkester in pripomogel, da je vpriporitev kot taka, predvsem pa plesi, prav dobro uspela. Igralci so svoje vloge vsi pohvalno odigrali, kolikor se to sploh more reči pri takem dejanju, kot je predvaja ta opereta. Predvsem je gdč. Danilova prav dobro vstvarila vaško brivko, naduto čevljarko. Pri gg. Thalerjevi, Skalski in Juvanova se je videlo, da kar ne morejo priti do tega, da pokažejo svoje zmožnosti. G. Povhe je igral ulogo Janka, ki je samo Povhetova. Bil je duša operete, njegove šale pa uspeh večera in užitek publika; tako je tudi gosp. Debevec kot grof Rostra in karikatura ogrsko-kraljevskega veljaka in tajnega svetnika. G. Peček je barona v »škatljici« prav dobro igral, plesal pa je nekam nerodno. Omenim še gdč. Klimentovo, ki je solo-ples zares izborno in okusno plesala. — Uspeh operete nikakor ni kak umetniški in tudi biti ne more; večer pa je bil »umetniško« — zabaven za one, ki jim je smeh in pašnja oči uspeh in umetnost! M. Ž.

Prvi majnik.

Vse politične, strokovne in prosvetne organizacije, nadalje posamezni zapužniki krajev, kjer ni organizacije, naj javijo najkasneje do 30. marca na upravništvo »Napreja«, koliko izvodov majskega spisa naroče.

Naznanjamo, da bo letošnja številka majskega spisa izšla v prav posebno odlični izdaji, trajne vrednosti. Velikost bo kot pri socialni reviji »Demokracija«. Ovitok bo tiskan v dveh barvah. Sodelovanje so nam obljubili naši najboljši pisatelji in umetniki.

Cena majskemu spisu se je radi izrednih stroškov za papir in druge tiskarske potrebščine določila na 1 krono za iztis.

Vsak sodrug, vsaka hiša si mora zagotoviti ta važni spis. Naročite ga vsi, ki čutite socialistično!

Iz stranke.

Krajevna politična organizacija za Ljubljano ima v Mahrovi hiši, I. nadstropje, desno, svojo pisarno. Uradne ure vsak dan od 6. do 7. ure zvečer.

Rogaška Slatina. Krajevna politična organizacija ima svojo pisarno v hiši štev. 11 pri sodrugu Vidgajnu. Mesečni prispevki se lahko vplačajo vsako nedeljo od 10. do 12. ure dopoldne.

Sodrugi v Poljčanah naj se obračajo v strankinih zdevah na sodr. Andreja Petroviča, železničarja v Poljčanah. To je potrebno, da se ne ugnezdijo nerednosti pri poslovanju krajeve politične organizacije.

Zadnje vesti.

Opustitev blokade Avstro-Ogrske.

LDU. Dunaj, 20. (DunKU.) Državni urad za zunanje stvari je sprejel od italijanske komisije za premirje obvestilo, da so v Parizu združene države soglasno sklenile opustitev blokade Avstro-Ogrske. Praktična dalekosežnost dvignjenja blokade se trenutno ne da ceniti, ker manjkajo natančnejši podatki. Vendar se da iz tega sklepati, da se bo blago, katero se ne smatra kot zabranjeno blago, lahko dobavilo iz nevtralnih držav in da se bo dovolilo ladjam nevtralnih držav, da smejo pristati v jadranskih lukah.

Mobilizacija na Slovaškem.

LDU. Bratislava, 21. (ČTU.) Pooblašeni minister za Slovaško dr. Šrobar je izdal naredbo, po kateri se morajo vsi vojaški letniki 1898. do 1892. (21- do 27 letni), ki so pristojni na Slovaško, tekom treh dni po razglasitvi te naredbe javiti v aktivno vojaško službo. Izvzeti so le nameščenci železniške, poštne, brzojavne, občinske in okrajne uprave, nadalje delavci v industrijskih obratih, očetje z najmanj štirimi otroki, vsi vojni pohabljeni ter vsi oni, ki tekom sedmih dni po razglasitvi naredbe utemeljijo prošnjo za oprostitev.

Poštna hranilnica Čehoslovaške pričela s poslovanjem.

LDU. Praga, 21. (ČTU.) Poštnohranilniški urad bo od 24. marca dalje sprejemal pri svojih poštnohranilniških uradih na Češkem, Moravskem in v Šleziji vloge. Sprejemal bo denar tudi na vložne knjižice dunajskega poštnohranilničnega urada.

Pogajanja v Poznanjskem popolnoma prekinjena.

LDU. Pariz, 21. (DunKU.) Ker se je nemška delegacija protivila podpisati zapisnik, ki vsebuje določbe, katere so bile ugotovljene že tekom konference v poznanjskem gradu, smatrajo aliranci pogajanja popolnoma prekinjena. Odredilo se je, da morajo nemški delegati Poznanjsko takoj zapustiti.

Ogrska.

LDU. Budimpešta, 21. (ČTU.) Ker ogrska vlada ni hotela sprejeti note, ki ji jo je včeraj predložil francoski vojaški poveljnik general Vix, je danes odstopila. Nova vlada, ki se že snuje, bo imela socialističen značaj in bodo sodelovali v njej tudi komunisti. Kakor se čuje, bosta v novo vlado vstopila tudi Khun in Kunfy. — Kabinetna kriza še ni končana. V mestu krožijo razburljive vesti. Listi tudi danes niso izšli, zaradi stavke črkostavcev. Pričakujejo, da bo celokupno ministrstvo kmalu demisijski-ralo.

Nemška narodna skupščina za priključitev Nemške Avstrije.

LDU. Weimar, 20. (DunKU.) Ustavodajni odsek narodne skupščine je danes dopoldne nadaljeval razpravo o predlogu Naumanna, da naj se vstavi v členu 1. naslednji dodatek: Nemška Avstrija vstopi kot celota in sicer kot zvezna država k nemški državi. Poslanci Delbrück, Gruber, Haase, Heinze, Naumann in Quark so predložili naslednjo izjavo: Ustavni odsek ustavodajalne narodne skupščine pozdravlja kot znamenit dogodek na potu k združenju med Nemško Avstrijo in nemško državo, da prisostvujeta sejem dva vladna zastopnika iz Nemške Avstrije. Upa, da bodo tudi razgovori obeh vlad tako hitro izpeljani, da bodo tudi lahko odposlanci Nemške Avstrije prisostvovali razpravam narodne skupščine o ustavi celotne države. Ne dvomi, da se ne bi lahko zanesla nemška državna vlada na pritrjevanje vsega naroda, če bi naleteli medsebojni dogovori na posebne gospodarske težkoče Nemške Avstrije.

Priklopitev Nemške Avstrije k Nemčiji.

LDU. Dunaj, 21. (DunKU.) Kakor poročajo listi, so priprave za pogajanja o priklopi Nemške Avstrije k Nemčiji tako napredovale, da se more začeti že s komisijeno detajlno razpravo. Ta posvetovanja se bodo vršila v Berlinu in na Dunaju in bodo pričela drugi teden.

Poziv socialistov nemškemu pomorščakom.

LDU. Hamburg, 21. (DunKU.) Socialistični kartel strokovnih organizacij, poveljstvo vojaškega sveta in vrhovni poveljnik Velikega Hamburga se obračajo z razglasom na pomorščake, naj se zavedajo ogromne odgovornosti za prehrano vsega ljudstva in naj pripravijo ladje za potovanje. Vsa varnostna služba in čete vsega Hamburga bi stale na razpolago v varstvo pomorščakov, ako bi hoteli neodgovorni elementi s silo preprečiti, da ladje odplujejo po živila.

Nemčija.

LDU. Berlin, 21. (ČTU.) Včeraj je bila prva seja novoizvoljenih občinskih svetnikov. Predstojnikom je bil izvoljen neodvisni socialni demokrat dr. Hermann Weyl. Tudi njegova soproga je mestna svetnica v Berlinu. — Po novem štetju je v Veleberlinu 400.000 brezposelnih. — Na Bavarskem se pojavljajo, kakor donihava »Vossische Zeitung«, stremjenja razdružiti pokrajini Frankov in Švabov. Švabi se žitve pokrajini z Württemberško z veliko švabsko državo. — LDU. Berlin, 21. (DunKU.) »B. Z. am Mittag« javlja: Gotovo je, da bodo morebitno izkrcanje poljskih čet v Gdanskem preprečili z oboroženo silo. — LDU. Bremen, 21. (DunKU.) Na zborovanju, sklicanem po zvezi mornarjev, so bremški mornarji sklenili, da ne bodo na noben način izročili ladje Angliji.

Vojni izdatki antante.

LDU. Washington, 21. (DunKU.) Hull je imel v zbornici v Washingtonu govor o finančnem položaju dežele. Sporočil je, da znašajo vojni izdatki antante 200 milijard dolarjev. Materielne izgube in izgube na imetju bodo dosegle enako število.

Balfour bo demisijiral.

LDU. Rotterdam, 21. (ČTU.) Londonški listi naznanjajo Balfourovo demisijo. Njegov naslednik bo najbrže Curzon.

Podržavljenje premogovnikov na Angleškem.

LDU. Ženeva, 21. (ČTU.) »Information« poroča iz Londona: Mirna rešitev stavke, ki jo je angleška vlada predložila delavskim organizacijam, vsebuje tudi obljube vlade, da bo podržavljala premogovnike. V tem vidijo edino sredstvo za preprečitev splošne stavke. Vlada se je odločila za podržavljenje premogovnikov vsled prigovarjanja Wilsona, da se tako odpravi kriza in da se more Lloyd George zračnim potom nemudoma povrniti v Pariz.

Razno.

* Pegavica v Sarajevu. V Sarajevu se pegavica vedno bolj razširja. Uradno se je ugotovilo, da v Sarajevu obole za pegavico vsak dan tri do štiri osebe.

* Karl Habsburg in odpoved njegovim vladarskim pravicam. V Nemški Avstriji napravljajo veliko razburjenje ekscesar Karl Habsburg, ker se še do danes ni odpovedal zase in za celo habsburško rodovino prestolu. Časopisje se sedaj bavi s tem vprašanjem in zahteva, da se ga prisili, da se odpove vladarskim pravicam zase in za celo rodovino. Na več vprašanj zastopnikov listov je izjavil državni kancelar dr. Renner o tej zadevi med drugim: Dejstvo, da se ekscesar imenuje »Veličanstvo« in ima dvor, četudi skromen, je nevzdržno. Če bi bilo republikani mogoče, smatrati ekscesarja za posameznika, ne bi bilo nobenega vzroka, baviti se z njegovo osebo. Tukaj pa gre za cesarjevo hišo, ki ima velikansko odgovornost za katastrofo in za propad narodne blaginje. Svojo izjavo je končal dr. Renner sledeče: Dvor v Eckartsau nasprotuje našim predpisom. Ne smemo nuditi enemu stroge predpise glede krušnih izkaznic, brezmesnih tednov in glede omejitve v uporabi premoga, dočim drugi ostane brez kontrole. V republikah so samo enaki državljani. Nihče ne more zahtevati od nas, da bi imeli za eno rodovino posebno policijo. Republikanci poznajo sicer veličanstvo naroda in zakona, ne pa veličanstva posameznih. — Tudi v Nemški Avstri-

ji so ogorčeni nad politiko hiše Habsburg, ki jim je napravila samo dolgove. Karl Habsburg pojde v Svico, da bo živel v miru.

* Draga poroka. »Volja Naroda« poroča, da je zahteval duhovnik v Velikoj za izvršitev svojih pastirskih dolžnosti pri poroki Matijeveca Kate in Matijeveca Nikole, od vsakega enega prasiča v skupni vrednosti 600 K. — Ubogo ljudstvo, ki ga tako izkoriščajo ti »odrešeniki«, da se lahko mastno goste.

* Brezžična postaja v Temešvaru. Srbi so v Temešvaru napravili veliko brezžično brzojavno postajo. Poizkusi zveze med Parizom (Eiflov stolp), Rimom, Malto, Carigradom, Petrogradom, Moskvo, Bukarešto in Budimpešto so se posrečili.

* Velika noč — Mackensenova svoboda. »Neues Wiener Journal« poroča: Tukaj kroži vest, da bo vojni maršal Mackensen najbrže o Veliki noči izpuščen iz internacije. Mackensen je že dovršil svoje memoare. Ti bodo prinesli interesantno tvarino kot dokaz za razprave o odgovornosti Nemčije.

* 65 ladij živil za osrednje države. Iz Rotterdamu se poroča: Kakor doznava »Morning Post« iz New Yorka, je v Hoboknu pripravljenih 65 transportnih ladij z živili za osrednje države. Te ladje bodo šele odplule, kadar bo izročila Nemčija svojo trgovsko mornarico.

* Za pol milijona mark vrednosti ukradenih. Kakor poroča »8Uhr Abendblatt« iz Berlina, so 17. t. m. nepoznani zlikovci odprli s ponarejenimi ključi izložbeno okno zlatarja Stösa v Friderikovi ulici ter ugrabili iz izložbenega okna nakite in dragocenosti v vrednosti več kot pol milijona mark.

* Ludendorff prodaja svojo knjigo. Glasom francoski poročil je ponudil Ludendorff listom »Daily Express« in »Matin« prvi iztis njegove knjige o vojni vsakomur za en milijon. »Matin« je odgovoril, da odklanja to ponudbo, ker je Ludendorff itak že dosti veljal Francijo in da mu se ta rada odreka plačati nadaljnje vojne kontribucije. — Sedaj bi gotovo rad še na literarno polje prinesel svojo sabljo.

* Izlet na Belo Goro. Iz Prage se poroča: 22. češki legijonarski polk je na inicijativu svojega poveljnika polkovnika Bourgnos v spremstvu 6 častnikov napravil izlet na Belo Goro, da se pokloni na tej historični gori v spomin onih, ki so padli leta 1620. in leta 1918.

* Umetniki med boljševiki. Zanimivo je, kdo se je vse izmed nemških umetnikov in literatov pridružil boljševikom in deluje v njihovi smeri. V prvi vrsti so to literatje, združeni okoli Pfemfertovega lista »Aktion« in med njimi bremo tudi ime Sternheimovo, ki je napisal o boljševikih več člankov. Kakor se zdi, ima boljševiška smer tudi med umetniki dovolj pristašev. Veliki slikar — idilik, kot je to worpswedski slikar Henrik Vogeler, je deloval kot boljševik in je upeljal v Worpsewdu komunizem; bil je eden izmed voditeljev pri boljševiškem gibanju v Bremenu, sedaj je pa že ušel. Zastoj ga iščejo že delj časa. Njegov pribočnik, pisatelj Herman Haefter, je bil aretiran nedaleč od Bremen. — Pri vsej stvari je pa najbolj čudno to dejstvo, da Vogeler ni slikal nikdar revolucijsko ter iz njegovih slik in grafik ne bi mogli nikdar spoznati, da bo on deloval nekoč še na najskrajnejšem krilu socializma.

* Francija zahteva zibelko vojvode Reichsstadta. Pariški municipalni svet zahteva, da mora Francija od Dunaja zahtevati zibelko vojvode Reichsstadta, katero je leta 1811. poklonil Pariz Napoleonu in ki je bila prenešana leta 1814. na Dunaj. — Neverjetno, kakšne neumnosti rojijo po glavi francoskim »zmagovalcem«. Kaj neki si bodo še izmislili in zahtevali nazaj.

* Kredit Amerike evropskim državam. Zakladni odsek Zedinjenih držav je dovolil sledečim državam nove kredite: Čehoslovaški republiki 18 milijonov dolarjev, Belgiji 40 milijonov dolarjev, Franciji 100 milijonov dolarjev, Italiji 20 milijonov dolarjev. Zedinjene države so posodile dosedaj alirancem 8.849.657.000 dolarjev. Samo Čehoslovaški republiki so posodile do sedaj 35 milijonov dolarjev.

* Nagrada za potopitev »Szent Istvana«. Vrhovno poveljstvo za mornarico v Rimu je odredilo, da se izplača onim, ki so sodelovali pri potopitvi sovražnih ladij, dva odstotka nagrade od vrednosti potopljene ladje. Za potopljeni dreadnought »Szent Istvan« je dobilo moštvo torpeda »Mos 15« 1.300.000 lir. Poveljnik torpeda L. Rizzo je dobil 650.000 in vsak član moštva 12.125 lir. Toda »Szent Istvan« ne bi Italijani potopili, če ne bi Dalmatinci, ki so ubežali, napravili načrt in prevzeli vso odgovornost nase. Ko so jim ponudili nagrado, jo isti

niso hoteli sprejeti. V zahvalo za to uslugo so morali potem prenašati vso brutalnost laškega imperializma.

* Sedanja angleška armada. V londonski poslanski zbornici je vlada izjavila, da znaša skupna moč angleških okupacijskih čet na vseh bojiščih 902.000 mož, v številu častnikov. Moč angleške armade v Franciji, Belgiji in Nemčiji je štela začetkom tega meseca 1.824.000 mož. Razven teh mora Angleška prehranjevati 127.000 nemških vojni ujetnikov.

* Člani nemško-avstrijske konstituante po poklicu. Med socialno-demokratskimi člani nemško-avstrijske konstituante je 27 uslužbencev v bolniških blagajnah in v organizacijah, 11 delavcev, 10 časnika, 5 uradnikov, 4 učitelji, 1 univerzitetni profesor, 1 zdravnik in 5 žen (4 agitatorke in 1 tajnica). — Med krščanskimi socialci je 20 kmetov in posestnikov, 17 uradnikov, 13 rokodelcev, 4 duhovniki, 4 advokate, 4 časnika, 4 univerzitetni profesorji, 3 delavci in 1 žena. — Od nemških nacionalcev je 8 kmetov, 7 uradnikov, 3 rokodelci, 2 učitelji, 1 zdravnik, 1 univerzitetni profesor in 1 časnika. — Nemško-liberalni poslanec je tovarnar; cionist je uradnik in Čeh je časnika. — Celotno je v konstituenti: 57 uradnikov, 28 kmetov, 16 rokodelcev, 16 časnika, 14 delavcev, 6 univerzitetnih profesorjev, 6 učiteljev, 6 žen, 4 advokate, 2 zdravnika in 1 tovarnar. — Ta razvrstitev je posebno še radi tega zelo zanimiva, ker vidimo po njej: kdo zastopa posamezno stranko. Kajti po zastopnikih stranke se vidi prvič: kaj je ona; drugič pa tudi, kdo je v njej...

* Brezposelnost in rast socializma v Belgiji. »Abend« ima poročilo iz Ženeve, po katerem je izjavil belgijski socialist Broukhere, da znaša armada brezposelnih v Belgiji že en milijon oseb. Socializem v Belgiji rapidno rase in pričakujejo, da dobe pri prihodnjih volitvah socialisti najmanj tretjino vseh mandatov. — Vendar se nam pa ne zdi, da bi bilo izvojevanje ene tretjine vseh mandatov že velik uspeh. Nemško-avstrijska socialno-demokratska stranka je izšla iz zadnjega volilnega boja veliko zmagoviteje in socialistična večina v bodoči čehoslovaški narodni konstituenti je gotova stvar. Seveda imajo belgijski socialisti grozno delo s tamošnjimi klerikalci. Zanimivo pa je, kakšen vpliv je imela v Internacionali Belgija in kakšen Češka...

* Tuberkuloza in poklici. V najnovejši švicarski statistiki delé razna stanja pri umrljivosti za tuberkulozo (jetiko) na tri stopnje. Prva stopnja obsega stanja s podpovprečno umrljivostjo: to so poklici, ki so večinoma na čistem zraku (poljedelci, gozdarji itd.), razen tega še lažji poklici kot duhovščina, uradniki raznih vrst in podobno; V tretjo stopnjo s nadpovprečno umrljivostjo spadajo naslednji stanovi: predvsem oni, kjer je veliko prahu (kamnarji, brusilci, likalci kovin in podobno), tem se pridružujejo tudi strojarske obrti; drugič obrti z obilico oljnatih barv (stavci, slikarji) in tretjič pa poklici, pri kojih je alkoholizem zelo razširjen (vozniki, hlapci, delavci v pivovarnah, gostilničarji oz. roma uslužbenci v gostilnah itd.). V drugo stopnjo s povprečno umrljivostjo spadajo vsi ostali stanovi, med njimi zlasti zdravniki in bolniške strežnice. Ta poslednja okolščina ni nikdar dovolj poudarjena, ker vlada, posebno med starejšimi, tudi strokovnjaškimi krogi, še vedno oni nauk o nalezljivosti tuberkuloze, torej, da dobe ljudje, ko so odrasli, tuberkulozo potom tuberkulobacilov. Če bi bilo to dejstvo, tedaj bi se moralo prištevati zdravnikom, posebno pa bolniško-strežno osebje brezpogojno k tretji stopnji umrljivosti, kar pa zaenkrat še ni fakt. S povprečno stopnjo umrljivosti menimo tudi umrljivost okoli 50. leta, nadpovprečno pod 50. letom in podpovprečno nad 50. letom).

Prvi maj v Ljubljani.

Krajevna politična konferenca za Ljubljano in okolico je sklenila:

1. Prvi maj 1919 se kar najslavesneje praznuje.

2. Prvega maja 1919 naj počiva v s e delo. Izvzeti od tega so le: Neobhodno potrebni promet na železnici ter pošti in ona dela, ki so nujna za vzdrževanje obrata. Ustavi se delo v vseh tovarnah, obratih, trgovinah in cestni železnici, javnih uradih, šolah ter v gostilnah in kavarnah (v teh od 9. do 12.).

3. Pozove se trgovce, obrtnike in lastnike podjetij, da dajo prost dan svojim uslužbencem.

4. Krajevna pol. konferenca za Ljubljano in okolico soglaš s sklepom, da se osnuje za proslavo Prvega maja poseben odbor, sestojč iz 3. članov kr. pol. org. za Ljubljano in okolico. 3. članov Svobode ter da pošlje v ta odbor vsaka organizirana stroka po 3 člane. — Strokovne organizacije naj imenujejo svoje delegate do ponedeljka, 24. t. m. zvečer in naznajo njih imena kraj. pol. organizaciji (Mahrova hiša, I. nadstr.).

5. Podrobnosti in način proslave Prvega maja se prepuščajo izvoljenemu odboru.

Aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka z dne 20. t. m. je poročati: Prihodnji teden razdeli aprovizacija po 1 kg ameriške moke na izkaznice za moko. Kilogram stane 4 K 66 vin. — Krušne moke priganjkuje. Aprovizacija razdeli pekomo zadnji ostanek pšenične in koruzne moke. Peki imajo potem moke za pet dni in se bo morala vsled tega s prihodnjim četrtkom ustaviti peka kruha. V času, ko se ne bo pekel kruh, razdeljuje aprovizacija po en in pol kilograma ameriške moke na osebo in teden. Kilogram se zaračuna 4 K 66 vin. Sklep, da se opusti za enkrat peko kruha in razdeljuje ameriško moko, je smatrati začasnim. Odsek bo v svoji prihodnji seji zopet razpravljal, če ne bi vendarle kazalo peči kruh. Seveda bi bil kruh zelo drag in velika večina prebivalstva ne bi mogla plačevati tako visokih cen. Iz nevdržnega položaja, ki je nastal glede preskrbe s kruhom, nas rešijo edine izdatnejše dobave domače krušne moke, ki jo je vendar dobiti še za koliko, toliko primerno ceno. Aprovizacija pričakuje, da ji žitni zavod v Ljubljani preskrbi zopet zadostne množine domače krušne moke. — Delavcem in delavkam aprovizacijskih skladišč se zviša plača. — Prosta kupčija z govejo živino je najtežje prizadela Ljubljano. Cene se vsak dan višajo in blaga je vedno manj na trgu. Prosto kupčijo bo na vsak način omejiti in poveriti nakup živine javnim aprovizacijskim nakupovalnicam. Aprovizacija zaenkrat kupi en vagon živine za svojo ubožno akcijo B skupine. Ako ostane naredba o prosti kupčiji še nadalje v veljavi, priporoča mestni magistrat deželni vladi, da se uvedejo v Ljubljani zopet vsak teden redni sejmi za živino. — Mestna aprovizacija svoje ubožne akcije nikakor ne bo mogla opustiti. Nasprotno bo morala še z naprej dajati revnejšim slojem cenejše meso in mogoče tudi kruh. Pri današnjih cenah pa difference med nakupno in prodajalno ceno iz aprovizacijskih fondov absolutno ne bo mogoče pokriti. Zato mora vlada priskočiti aprovizaciji na pomoč. Aprovizacijski odsek sklene naprositi deželno vladu, da izposluje mestni aprovizaciji za prehrano revnejših slojev mesečno subvencijo najmanj 300.000 kron. — Društvo hišnih posestnikov prosi za enega zastopnika v aprovizacijskem odseku. Odsek ne ugovarja, če se zastopnik vpokliče. — Aprovizacijski odsek sklene prositi vladu, da bodi odslej tudi v žitnem zavodu v Ljubljani zastopstvo mesta. Pri žitnem zavodu naj bodo vse tri stranke enako zastopane.

Prodajalci moke se vabijo, da se zglase zanesljivo v podeljek, 24. t. m. ob 9. uri dopoldne v mestni posve-tovalnici radi nakazila moke.

Meso na rdečo izkaznico B bo delila mestna aprovizacija v podeljek, dne 24. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določa se tale red: dopoldne od pol 8. do 8. štev. 1 do 200, od 8. do pol 9. štev. 201 do 400, od pol 9. do 9. štev. 401 do 600, od 9. do pol 10. štev. 601 do 800, od pol 10. do 10. štev. 801 do 1000, od 10. do pol 11. štev. 1001 do 1200, od pol 11. do 11. štev. 1201 do 1400, popoldne od 2. do pol 3. štev. 1401 do 1600, od pol 3. do 3. štev. 1601 do 1800, od 3. do pol 4. štev. 1801 do 2000, od pol 4. do 4. štev. 2001 do 2200, od 4. do pol 5. štev. 2201 do 2400, od pol 5. do 5. štev. 2401 do konca.

Meso za zavode. Mestna aprovizacija bo oddajala meso za zavode v podeljek, dne 24. t. m. od 1. do 2. ure popoldne v cerkvi sv. Jožefa.

Za tiskovni sklad »Napreja« smo prejeli: Jakob Pinter in Zemljak Andrej nabrala v delavnici Separacija v Trbovljah 147 kron, v Zagorju na veselici pri Križancu nabral Zahorik Franc 51 kron, Zupančič Andrej 5 kron, Bergant Viktor 4 krone, nabral sodrug Vrhunc v Tržiču, Križah in Šiški 100 kron, nabrano na shodu v Šiški dne 15. marca 54 kron 88 vin., na veselici steklarjev v Zagorju 20 kron, delavci v kamnolomu v Zagorju 8 kron, neimenovan 50 vin., družina Bojt na Selu pri Ljubljani 60 kron 10 vin., skupaj 450 kron 48 vin., prej izkazano 1798 kron 97 vin., skupno 2249 kron 45 vin.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Peteljan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo »Napreja« imata telefonsko zvezo štev. 312.

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob prebriski izgubi našega ljubljenskega soproga, brata in svaka

Ivan Bušič-a

izkazali sočutje in nas tolažili, se iz globine srca zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo slav. rudarski godbi, vsem sorodnikom, sodrugom in znancem za številno zadnje spremstvo.

Srčna hvala vsem.

Ana Bušič, soproga.

Leskover in Japi, svaka.

Dobro ohranjeno stružnico za železo,

2½ m, kupi

Kolinska tovarna kavnih primesi v Ljubljani.

Enega ali dva

mizarska pomočnika

se takoj sprejme Hrana in stanovanje v hiši.

Plača po dogovoru pri

Ivan Leskover mizarju v Trbovljah.

Pisalni stroj se kupi. — Ponudbe pod »stroj« na Anončno eksp. Al. Matelič, Ljubljana.

Išče se

strojni ključavničar

vešč popravil na vodnih turbinah, lesnoobrtnih strojih in transmisijah, v stalno službo s stanovanjem, za vzdrževanje vseh strojnih naprav večje tovarne na Gorenjskem. Sprejme se le v vsakem oziru zanesljiv prosilec z večletno praktično skušnjo. Ponudbe na

Ing. V. Remec, civilni inženir, Ljubljana, Nova ulica št. 7.

Čevlji tovarne Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro- boks- in lak-usnja z usnatimi poplati se dobe po dnevnih cenah.

Trpežni zimski

iz fine teletine z gumijastimi poplati po K 85.— za moške, K 73.— za ženske.

V zalogi Ljubljana na Bregu.

SADJEVEC,

VINO in

KISLO VODO

razpošilja

A. OSET, p. GUŠTANJ.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih

2 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in nestalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo bo bančni obrestni meri.

Stanje vlog je bilo koncem leta 1918 1½ milijonov kron.

Rezervni zakladi znašajo okoli nad 50.000 K.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 1,100.000.

2 %

brez odbitka rentnega davka.

— Ustanovljena l. 1881. —